

EN BÜYÜK FELÂKET*

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Aziz ve sevgili Akra dinleyicileri ve Ak-Televizyon izleyicileri! Allah'ın selâmı, rahmeti, bereketi üzerinize olsun... Size

Mekke-i Mükerreme'den sohbetimi yapıyorum.

Allah-u Teâlâ Hazretleri ibadetlerimizi kabul eylesin... Hacı efendilerden vazifeleri yapanlar, yavaş yavaş dönmeğe başladılar.

a.Hacının Mükâfâtı

Okuyacağım hadis-i şerifler *Râmûzü'l-Ehâdîs* kitabımızın 371. sayfasında. Burada hacla ilgili bir hadis-i şerif var, ilkönce onu okuyalım:¹

مَا أَضْحَىٰ مُؤْمِنٌ يُلَبِّي حَتَّىٰ تَغْرِبَ الشَّمْسُ إِلَّا
غَابَتْ بِذُنُوبِهِ حَتَّىٰ يَعُودُ كَمَا وَلَدَتْهُ أُمُّهُ

(ق. عن عامر بن ربيعة)

RE. 371/2 (*Mâ adhâ mü'minün yülebbî hattâ tağribe'ş-şemsi, illâ gâbet bi-zünûbihî hattâ yeüdü keyevmi veledethü ümmühû.*)

* Bu konuşma; Merhum Dr. Metin Erkaya tarafından, titizlikle çalışılarak metne dönüştürülmüştür. Mekanı Cennet olsun.

¹ Beyhakî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.43, no:8802; İbn-i Adiy, *Kâmil fi'd-Duafâ*, c.V, s.227; Âmir ibn-i Rebîa RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.V, s.54, no:11923; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.415, no:19768

Âmir ibn-i Rebîa RA'dan, Beyhakî rivayet etmiş. Hacının ne kadar büyük mükâfâtlar kazandığına dâir, ne kadar büyük şerefler kesbettiğine dâir çok hadis-i şerifler var; bu da onlardan birisi. Buyuruyor ki Peygamber SAS:

(*Mâ adhà mü'minün yülebbî hattâ tağribe's-şems*) “Güneş batıncaya kadar bir mü'min ‘*Lebbeyk allâhümme lebbeyk...*’ diye seslenir durursa; (*illâ gâbet bi-zünûbihî*) güneş ancak onun günahlarıyla birlikte batar. Yâni günahlarını da alır. (*Hattâ yeûdü keyevmi veledethü ümmühû.*) Kişi annesinin onu dünyaya getirdiği gündeki mâsum, tertemiz hâli gibi haline döner. Yâni bütün günahları afv ü mağfiret olur, tertemiz olur.”

Allah-u Teâlâ Hazretleri haccı yapan kardeşlerimize, bu mükâfâtları kazanmış olmayı nasîb eylesin... Haccı henüz yapmamış olanlara da, yapmak nasib eylesin... Çünkü hacının duası makbul, günahları mağfur, mükâfâtı da –eğer haccı makbul, mebrur bir hac olursa– cennet... Ehl-i beytinden, akrabasından, ailesinden dört yüz kişiye de şefaathak etme hakkı ve salâhiyeti veriliyor. Yâni faydası sırf kendisine değil, çevresindeki dört yüz kişiye de oluyor.

Ben burada bu hadis-i şerifi cemaate okuduğum zaman,

“–Şöyle bir elinize kâğıdı kalemi alın bakalım, yakınlarınızdan Allah'ın mükâfâtlandırmasını istediğiniz dört yüz kişinin adını yazın!” dedim.

Kolay kolay yazamaz insan... Yâni isimler tükenir, dört yüz rakamı tükenmez, bayağı büyük bir rakam...

Allah-u Teâlâ Hazretleri İslâm'ı çok büyük bir mükâfât olarak, çok büyük bir nimet olarak bahşetmiş; onun kıymetini bilmeyi hepimize nasib etsin... Haccın da tabii, ahali geleneksel olarak kıymetini biliyor, İslâm'ın beş büyük ibadetinden olduğunu biliyor ama, içindeki mükâfâtların teferruatını sanıyorum ki çoğu bilmiyorlar. Biz burada, kitaplardan onları hacılarımıza okuduğumuz zaman, gözleri yaşardı.

Tabii hacca gelenler biraz biliyor, ama hacca gelmeyenler hiç bilmiyor. Bir de hacca düşman olanlar var. "Pis Araba para mı yedireceğim?" gibi düşünceler tabii çok yanlış. Hüsn-ü zanna aykırı, dine aykırı sözler. Allah'ın hiç bir kulu hakir görülmez. Hattâ nice böyle toz toprak içinde fakara insanlar vardır ki, kat kat süslenen, süslenmesine milyonlar ayıran, parfümlerine milyonlar ayıran insanlardan çok daha hayırlı olabilir Allah indinde...

Allah kibri sevmez, tevâzuyu sever. Fakir diye bir insanın derecesini düşürmez. Belki zenginliğine kibirleniyor, gururlanıyor, öğünüyor, böbürleniyor diye onu cezalandırabilir. Yanlış düşünceler...

Ama o yanlış düşüncelerin silinmesi için, bizim böyle hadis-i şerifleri güzel güzel, güzel yayın vasıtaları ile duyurmamız lâzım! Halkın bilmesi lâzım!.. Gelenler tamam, kıymetini biliyor; gelme- yenlerin de bilmesi lâzım!

Ben her zaman söylüyorum, camiye gelen insana İslâm'ı anlatıyoruz. Bu bir çeşit ma'lûmu i'lâm oluyor, bilineni tekrar oluyor. Camiye gelen zâten camiye gelecek kadar şuurlu, zâten namazın kıymetini biliyor. Ona vaazlar fayda vermiyor mu; veriyor. Elbette o da bilgisini arttırıyor, eksiğini tamamlıyor; soracağı şeyleri soruyor, cevapları alıyor, müslümanlığını mükemmelleştiriyor. Ama asıl mühim olan, camiye gelmeyenin öğrenmesi, asıl mühim olan kötü yolda olanın hatasını anlayıp doğru yola dönmesi... Onlara İslâm'ı anlatmanın yollarını bulmak lâzım!..

Hattâ arkadaşlarımızdan, kardeşlerimizden hatırlıyorum, eskiden böyle kahve kahve, meyhane meyhane gidip de, oradaki insanlara doğru yolu anlatmağa çalışanları hatırlıyorum. Allah ecirlerini kat kat fazla eylesin...

Tabii en güzel vasıtalarından birisi de, sevgili izleyiciler ve dinleyiciler, radyo, televizyon, gazete gibi yayın araçlarıdır. Bunlar herkes tarafından duyuluyor, dinleniyor ve her yerde dinlenebiliyor. İlle camiye gelmesi gerekmiyor. O zaman çok güzel bir tebliğ oluyor, ele geçmez bir fırsat oluyor, mükemmel bir tebliğ oluyor.

O bakımdan sizlere daha bayramdan önce yaptığım konuşmada söylemiştim, "Bir bayram hediyesi rica ediyorum hepinizden!" demiştim. Radyolarımızın, televizyonlarımızın, gazetelerimizin, mecmualarımızın okunarak takviyesini; bir de hayır yapmak isteyen kardeşlerimiz varsa, hayırlarını bu yöne tevcih

ederek, onları mâlî yönden, alet yönünden, cihaz yönünden kuvvetlendirerek takviyesini rica etmiştim. Bir hareket, bir işaret, bir tepki, beklediğim bir cevap oldu; bazı cevapları aldım. Bunların çok önemli olduğunu hiç unutmayalım!

Dünden beri de, bu yüzyılın başında ecdadımızdan bazı kahraman kişilerin, Edirne'ye kadar gelmiş olan Bulgarlardan Edirne'yi nasıl kurtardıklarını; daha ileriye doğru ileri hareketler yaparak düşman tarafından istilâ edilen yerleri nasıl aldıklarını; hattâ bir Batı Trakya Türk Cumhuriyeti kurduklarını okuyordum. İnşâallah bunun bizim gazetemiz, radyomuz, televizyonumuz tarafından da neşrini ve size duyurulmasını arkadaşlardan rica edeceğim.

Böyle gayretlerin, fedâkârlıkların, çalışmaların yapılması lâzım! Aksi takdirde insanın canına kasteden, kanını dökmeğe and içmiş olan azılı düşmanları varken; insanın uyanık durmaması, parasını sakınması, cihaddan üzerine düşen görevi yapmaktan kaçınması çok yanlış oluyor. Sakınılan mallar ile cihad yapılmayınca, hem mala, hem cana Allah-u Teâlâ Hazretleri belâyı musallat ediyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimize uyanıklıklar nasîb etsin vedîn-i mübînine en güzel tarzda hizmetler eylemeyi nasîb eylesin...

b.İlmin Şerefi

Aynı sayfadaki diğer bir hadis-i şerife geçiyorum.
Peygamber SAS Efendimiz buyurmuş ki:²

مَا أَعَزَّ اللَّهُ بِجَهْلٍ قَطُّ وَلَا أَدَلَّ اللَّهُ بِعِلْمٍ قَطُّ

(العسكري عن ابن مسعود)

RE. 371/6 (*Mâ eazza'llàhu bi-cehlin kattü, ve lâ ezelle'llàhu bi- ilmin kattü.*) İbn-i Mes'ud RA'dan rivayet edilmiş:

(*Mâ eazza'llàhu bi-cehlin kattü*) “Allah-u Teâlâ Hazretleri aslâ ve kat'iyen cahillikle aziz kılmamıştır.” Cahil olan bir kimseyi aziz kılmamıştır. Cahillikle izzet, itibar, şeref, rütbe, başarı olmaz.

(*Ve lâ ezelle'llàhu bi-ilmin kattü*) “İlim ile de, kesinlikle ilim sahibini zelil kılmamıştır.”

İlim lâzım, ilim fevkalâde önemli... Aynı sayfada, Hazret-i Ömer RA Efendimiz'in rivayet ettiği hadis-i şerifte de, yine ilimle ilgili olarak buyruluyor ki:³

² Lafız farkıyla: Kudâî, *Müsnedü'ş-Şihâb*, c.II, s.5, no:771; İbn-i Hacer, *Lisânü'l-Mîzân*, c.IV, s.479; Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.87, no:6270; Abdullah ibn-i Mes'ud RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.252, no:5830; *Keşfü'l-Hafâ*, c.II, s.1171, no:2174;

Câmiü'l-Ehâdîs, c.XVIII, s.420, no:19784

³ Lafız farkıyla: Taberânî, *Mu'cemü'l-Evsat*, c.V, s.79, no:4726; Taberânî, *Mu'cemü's-Sağîr*, c.II, s.5, no:676; Hz. Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.X, s.279, no:28808; *Mecmau'z-Zevâid*, c.I, s.326, no:483; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.427, no:19806.

مَا اِكْتَسَبَ مُكْتَسِبٌ مِثْلَ فَضْلِ عِلْمٍ يَهْدِي
صَاحِبَهُ إِلَى هُدًى أَوْ يَرُدُّهُ عَن رَدًى وَلَا اسْتِقَامَ
دِينُهُ حَتَّى يَسْتَقِيمَ عَقْلُهُ

(طس. عن عمر)

RE. 371/9 (*Me'ktesebe müktesibün misle fadli ilmin, yehdî sâhibehû ilâ hüden, ev yeruddühû an reden; ve le'stekâme dînehû, hattâ yestakîme aklühû.*)

“Bir kazanç peşinde koşan bir insan...” Herkes bir şey kesbetmeğe, kazanmağa çalışıyor, dükkân açıyor, uğraşiyor, menfaat peşinde koşuyor...

(*Me'ktesebe müktesibün misle fadli ilmin, yehdî sâhibehû ilâ hüden*) “Hiç bir kazanç sahibi yoktur ki, bir ilim öğrenip de, o öğrendiği ilim de kendisini hidayete sevk eden, (*ev yeruddühû an reden*) yahut da bir helâkten çeviren bir ilim öğrenmiş kimsenin sahip olduğu fazîleti kazanmış olsun...”

(*Ve le'stekâme dînehû*) [İnsanın dini doğru olmaz, (*hattâ yestakîme aklühû*) akli doğru olmayınca...]

En büyük fazîlet ilim öğrenmek... Bu ilim de tabii, rafa konulsun diye öğrenilmiyor, dudaklarda dedi-kodu mevzuu olsun diye öğrenilmiyor. Sahibini bir doğru yola, bir harekete, bir güzel işe, eyleme, fazîlete sevk ediyor. Yahut da bir

rezâletten, tehlikeden, helâkten, felâketten koruması lâzım, bir işe yaraması lâzım! Böyle bir ilim elde etmek, en büyük kazanç olmuş oluyor.

İlimle Allah-u Teâlâ Hazretleri kişileri yüceltiyor. Kişileri de yüceltiyor, kavimleri de yüceltiyor. Onun için mef'ulünü zikretmemiş Peygamber Efendimiz: (*Mâ eazza'llâhu bi-cehlin*) "Cehl ile Allah izzet vermedi." Kime vermedi?.. Kişiye mi, topluluğa mı, şehre mi, zümreye mi; onu söylemiyor. Hepsine çünkü... Kesin olarak ilim ile insan izzet, itibar ve kıymet kazanıyor. Cahillikle de mahvoluyor.

Ben eğer Millî Eğitim'in başına geçsem, salâhiyetli bir kişi olsam, mutlaka Osmanlıların çöküş devresini tarih kitaplarında çok geniş bir şekilde okuturum. En geniş şekilde...

Hattâ üniversitelerde biz inkılap tarihi okurduk. Orada Prof. Ömer Lütfi Barkan gibi çok değerli kimseler tarafından, koca salonlarda güzel konuşmalar yapılırdı. Bence Osmanlı Devleti'nin neden yıkıldığını, cahilliğin nasıl mahvettiğini; particiliğin, Hürriyet ve İtilaf ile İttihat ve Terakki arasındaki ihtilafların, nasıl Balkanlardaki felâketlere sebep olduğunu herkese çok güzel öğretmeliyiz. Bir de kayıpların acısı yüreğimizde olmalı!..

Onların acısını unutuyoruz, Cumhuriyeti kurduk diye bir sevinç, bir heves, bir heyecan... Ama düşman durmuyor, işte Kosova'da, işte Bosna'da, daha başka yerlerde kan seller gibi

akıyor, gövdeleri götürüyor, büyük zulümler oluyor.

Biz birtakım acıları unutmamalıyız! Birtakım acıların taze taze zihinde durması lâzım ki, o bize teşvik unsuru olsun. Daha güzel çalışmalar yapmamıza vesîle olsun. Birtakım yanlışlıkları da tekrar etmememize sebep olsun...

Onun için hepinize ilim öğrenmeyi, kitap okumayı tavsiye ederim. Tabii ilim öğrenmek deyince, herkes belki çantayı alıp, boş zaman bulup üniversiteye filân gitmeyi düşünür. Hayır, ilmin yaşı yoktur ve mekânı, mecburiyeti, şartı yoktur; her zaman, her yerde insan okuduğu zaman bilmediği şeyleri öğrenir.

Ben hatırlıyorum, Anadolu'nun ümmî ahalisinden, doğduğu köyden Ankara'ya mektup yazıp, "Ben kitap okumak istiyorum!" deyip, kendisine gönderilen bir çuval kitabı okuduktan sonra, bayağı bir hatırı sayılır, sözü dinlenir insan olan kişiler hatırlıyorum; Allah rahmet eylesin... Köyünde fırsat bulmuş, Ankara'dan Dil Kurumu'ndan, Tarih Kurumu'ndan çuvalla da kitap gelince, onların hepsini yalamış yutmuş, devrilmiş bir kütüphane gibi kimsenin bilmediği bilgileri bilip söyleyebiliyordu.

Yâni, köyde de olur, yeter ki her gün biraz okusun, okuduğunun üzerinde düşünsün ve okuduğunun kendisine ne yapmasını işaret ettiği üzerinde tefekkür eylesin...

“—Ben bunu okuyorum, binâen aleyh ne yapmalıyım?.. Balkanlarda bunca felâkete uğramışız, binâen aleyh ne yapmalıyız?.. Parti çekişmeleri dışa karşı bizi zayıflatmış, binâen aleyh nasıl davranmalıyız?..”

Bunların hepsinden ibret almak lâzım, felâketleri degeçirtmemek lâzım!.. Bize bu acıları ilkà eden, tattıran kimseleri tanımamız lâzım! “Onlar halâ var mı, devam ediyorlar mı, onların cezasını vermek mümkün mü?” diye düşünmemiz lâzım! Çünkü, hiç bir suç cezasız kalmamalı, her suçlu cezasını bulmalı ki, cihana adalet hakim olsun!.. Aksi takdirde, suçlunun yaptığı suç yanına kâr kalıyorsa, suçluları teşvik edici bir ortam var demektir.

Onun için, hepinizi her yönden, dînî ilim, dünyevî ilim, her ilim yönünden okumaya, öğrenmeye, her yaşta hepinize rica ediyorum, teşvik ediyorum. Dinimiz teşvik ediyor, Peygamber Efendimiz teşvik ediyor, yönlendiriyor. Görüyorsunuz, hadis-i şeriflerde bildiriliyor: Dünyanın, ahiretin izzet ve itibarını kazanmak için ilim lâzım ve en faziletli şey böyle bir ilmi öğrenmek, kazanmak...

İlimden de amaç, hidayete ermek, bir doğru noktaya ulaşmak, yâhut bir felâketten kendisini kurtarmak... Bu da çok çok önemli bir nokta bizler için...

c.En Büyük Felâket Dinin Gitmesi

Sonra yine böyle musîbetlerle, felâketlerle ilgili bir hadis-i şerifi okumak istiyorum. Hatîb-i Bağdâdî ve Deylemî nakletmişler:⁴

مَا أُصِيبَ عَبْدٌ بَعْدَ ذَهَابِ دِينِهِ بِأَشَدِّ مِنْ ذَهَابِ
بَصَرِهِ وَمَا ذَهَبَ بَصْرُ عَبْدٍ فَصَبَرَ إِلَّا دَخَلَ الْجَنَّةَ

(الديلمى. خط. عن بريدة)

RE. 371/1 (*Mâ usîbe abdün ba'de zehâbi dînihî, bi-eşedde min zehâbi basarihî, ve mâ zehebe basaru abdin, fesabera, illâ dehale'l- cenneh.*)

Bu a'mâ olmak, göz görüp dururken iki gözüne bir arıza, hastalık, felâket gelip de görmemeğe başlamakla ilgili. Diyor ki Peygamber SAS bu hadis-i şerifinde:

“—Bir kulun uğradığı musîbetlerin içinde dininin elden gitmesinden sonra en şiddetli musîbet, felâket, basarının gitmesidir. Yâni, gözlerinin görme kabiliyetinin kaybolmasıdır.

Eğer bir kulun görme kabiliyeti giderse, yâni kör olursa, görmez olursa; o da sabrederse, muhakkak cennete girer. Allah'ın kaderine sabretti diye mükâfâtı cennet olur.”

⁴ Deylemî, *Müsnedü'l-Firdevs*, c.IV, s.122, no:6377; Hatîb-i Bağdâdî, *Târih-i Bağdad*, c.I, s.394, no:365; Büreyde el-Eslemî RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.498, no:6527; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.414, no:19767.

Yâni, olumsuz duygular içine düşmüyor, yıkılmıyor, “Neyapalım, Cenâb-ı Hak bunu takdir etmiş.” diyor, sabrediyor O zaman Allah onu mutlaka cennetle mükâfâtlandırır. Mükâfâtı cennetten başka bir şey değildir.

Şimdi, bu hadis-i şerifte bildirilen bu felâkete uğrayan azdır. Görürken gözlerinin görmez olması; hastanelerde, tıp hayatımızda, toplumumuzda binde, on binde kaç görülen bir olaydır. Umûmiyetle gözüyle doğan gözüyle yaşıyor ve gözlerini kapatıp ahirete göçüyor. Büyük çoğunluk böyle..

Ama ondan daha şiddetli bir musîbet var; o da insanın dininin, imanının gitmesi... (*Zehâbu dînihî*) Dininin elden gitmesi... Bu fevkalâde yaygın... Gözlerinin kör olmasından da önemli olan bu felâket, musîbet çok yaygın.

Çünkü insanlar Yirminci Yüzyıl’da birbirlerinden etkileniyorlar, dünyada bir buçuk milyar müslüman var ama, geride kalanı da gayrimüslim... Gayrimüslimlerin de yaşamları var, hayat görüşleri var, zevkleri var, eğlenceleri var... Küreselleşme dolayısıyla toplumlar birbirlerinden etkileniyor, birbirlerinin hayat tarzlarına imreniyorlar, kendi hayat tarzlarını yargılıyorlar Avrupa’yı gören, Amerika’ya gören, Hindistan’ı, Pakistan’ı, Afrika’yı gören, kendine göre hayat tecrübesi kazanıyor, fikirleri değişiyor; kendi görüşlerini gözden geçiriyor, gevşiyor.

Halbuki, İslâm hak din... Halbuki, Peygamber SAS Efendimiz Allah’ın en sevgili kulu, ahir

zaman peygamberi... Peygamberimiz SAS, Hazret-i İlsâ ile, Hazret-i Mûsâ ile, Hazret-i İbrâhim ile, geriye doğru bütün peygamberlerle ilişkili... Hepsini tasdik eden, hepsini tebcîl eden, hepsini tescîl eden bir mübarek şahsiyet... Kur'an-ı Kerim en güzel mânevî hakîkatleri anlatıyor, ahiretle ilgili bilgileri veriyor. Dünyada da insanların zulmetmemesi, birbirini ezmemesi, sömürmemesi için gerekli kuralları öğretiyor. Yâni asrın, asırların kitabı, çağın üstünün kitabı, istikbâlin kitabı Kur'an-ı Kerim...

Böyle hak dine sahip olan bizler, başka medeniyetlerin, zihniyetlerin, yaşam tarzlarının etkisi altında kalıp, oralarda yaşayınca, oraları görünce kendimizi kaybedersek; kendi temiz örfümüzü, adetimizi, ahlâkımızı bırakırsak; "Babana bile itimad etmeyeceksin, babandan bile fatura isteyeceksin! Hayat mücadeleden ibarettir, kimsenin gözünün yaşına bakmayacaksın!.. Hayat sadece bu hayattır; vur patlasın, çal oynasın, yaşa!" dersek...

Epikür felsefesi, eski Yunan'ın dinle imanla ilgisi olmayan, dünyevî, materyalist zihniyetleri, yeni zamanın komünizm zihniyeti, kapitalizm zihniyeti, sosyalizm zihniyeti; çeşit çeşit zihniyetler, akıllar... Bunların hepsinin üstünde bir tertemiz insan, insân-ı kâmil olmak, günahsız olmak, kimsenin hakkını yemeden yaşamak, herkese iyilik ederek yaşamak, mü'min olarak yaşamak, Yaradanını bilerek yaşamak, Yaradanına güzel kulluk etmek yolu olan İslâm var...

E tabii, bunun en güzel yol olduğunu anlayamayınca, gevşeyince, din elden gidiyor. Bakıyorsunuz, şahsiyetini kaybetmiş, millî, mânevî kişiliğini kaybetmiş, karmaşık olmuş, kozmopolit olmuş garip tipler karşınıza geliyor. Bizim örfümüzü, adetimizi, millî yapımızı sapa-sağlam beton gibi sağlamlaştıran güzel düşünceler, ahlâk ve fazîletler birer birer yıkılıyor, yok oluyor. Rüşvet alıp gidiyor, hırsızlık alıp gidiyor, ahlâksızlık alıp gidiyor, gaddarlık alıp gidiyor... Her türlü mafyalaşma, devleti sömürme, hazineyi hortumlama, her türlü ahlâksızlık tabii hale geliyor.

O zaman tabii, bu neyin göstergesi?.. Dinin gidişinin, en büyük musibetin göstergesi. Çok yaygın bir musibet olduğu, çok büyük bir felâket olduğu kesin olarak ortaya çıkıyor.

O halde Allah-u Teâlâ Hazretleri gözlerimizi korusun, görme kabiliyetimizi, havass-ı hamsemizi, beş duyumuzu; görmemizi, işitmemizi, konuşmamızı, dokunmamızı, hissetmemizi, tatmamızı iptal ettirmesin, sâlim eylesin... Hastalık vermesin, elem keder vermesin; sağlıklı, afiyetli, şen, esen yaşayalım!

Tamam, bunu çok temenni ediyoruz ama, dinimizin selâmeti, dinimizin imanımızın sağlamlığı, tertemizliği; ahlâkımızın güzelliği ne olacak?.. O gidince, niye göz gitmiş gibi insanlar ahvah etmiyorlar, feryâd ü figan etmiyorlar? Hiç bir şey olmamış gibi, giderse gitsin der gibi, aldırılmaz gibi bir tavrın içinde oluyorlar. O çok büyük bir felâket!..

Felâketin büyüklüğünü hissetmemek, felâketi yaygınlaştırıyor.

Onun için tedbir almamak, felâketi büyütüyor.

Aziz ve sevgili kardeşlerim, ben konuşmayı bu amaçla yapmamıştım ama, bütün hadis-i şerifler aynı noktaya bizi götürüyor. O halde insanların güzel ahlâk sahibi olması için, dindar olması için, uyanık olması için, alim olması için, cahillikten kurtulması için; millî kişiliğini, dînî kişiliğini kaybetmemesi için, milletimizin birbiriyle muhabbetli yek vücut olması için, ayrılığa gayrılığa düşmemesi için, birbirini öldürmeğe, gırtlığına sarılmağa, kesmeğe kalkmaması için; o köyün beriki köye basmaması için, silahların konuşmaması için, var gücümüzle çalışmamız gerekiyor.

Ahlâklı insanların, imanlı insanların, mü'min insanların, kâmil insanların; sâkin kâmil, erdemli, hakîm, feylesof, bilge insanların işi ele alması veyahut çalışmasının miktarını arttırması lâzım! En güzel alet ve vasıtalara sahip olması lâzım!..

Bunun için, yine dönüp dolaşıp bunları sağlayacak olanaraçların mükemmel olarak işlemesi lâzım; buna katkıda bulunmanız lâzım diye düşünüyorum. Onun için daha büyük millî felâketlere uğra-mayalım, dirlik ve düzenlik içinde yaşayalım diye, bu hususlarda hepinizi göreve davet ediyorum.

d.Ev Halkı Arasında Yumuşaklık Olması

Bir diğere hadis-i şerife daha geçiyorum aynı sayfadan. Peygamber SAS Efendimiz'den rivayet edilmiş ki:⁵

مَا أُعْطِيَ أَهْلُ بَيْتِ الرَّفْقِ إِلَّا نَفَعَهُمْ وَلَا مُنْعُوهُ
إِلَّا ضَرَّهُمْ

(البغوى، وأبو نعيم، كر. عن عبد اهلل بن معمر)

RE. 371/5 (*Mâ u'tiye ehlü beytini'r-rıfka illâ nefeahüm, ve lâ müniühû illâ darrahüm.*)

“Bir ev ahâlisine, halkına, evin içindeki kişilere eğer Allah rıfk vermişse, yumuşaklık vermişse, halim-selimlik vermişse; muhakkak onun faydasını görür bu ev halkı, ev mutlu olur. Eğer bu yumuşaklık alınmışsa, o ev halkı arasında halim-selimlik yoksa, huşûnet, sertlik, kırıncılık varsa; o zaman mutlaka o ev halkı bu yokluktan zarar görür, büyük zararlara uğrar, huzurları kaçar.” buyuruyor.

Demek ki *rıfk* dediğimiz yumuşak davranmak, halim selim davranmak, anlayışlı davranmak, acele etmemek, sert hareket etmemek, karşı tarafı severek muamele etmek, aile için, ailemutluluğu için, ailenin faydalı bir gelişme içinde, yaşam içinde olması için çok büyük bir nimet. Tabii milletler de büyük bir ailedir. Bu milletlerin fertlerinin de güzel hâlete, güzel

⁵ İbn-i Esir, *Üsdü'l-Gâbe*, c.I, s.729; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimâşk*, c.XXXVIII, s.124; Abdullah ibn-i Ma'mer RA'dan.

Kısmen: Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XII, s.330, no:13261; Abdullah ibn-i Ömer RA'dan.

Kenzü'l-Ummâl, c.III, s.116, no:5458; *Câmiü'l-Ehâdîs*, c.XVIII, s.421.

ahlâka sahip olması lâzım. Yumuşaklık, halim selimlik, düşünce taşına, severek yaraları tedavi etmek, birbirleriyle öyle muamele yapmak, konuşmak, görüşmek çok çok önemli oluyor.

Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimize en güzel huyları nasib etsin... Güzel huyların önemlilerinden olan rıfk ve mülâyemeti de hepimize ihsân eylesin... Ailelerimiz mutlu olsun, karılar, kocalar, çocuklar bir bütün olarak mutlu aile hayatı yaşasınlar. Mutsuzluk, kavga, dargınlık, küslük, ayrılık, boşanma vs. olmasın. Toplumumuz içinde de çakışma, çatışma, savaşıma ve fitne fesad olmasın.

e. Aileye Yapılan Harcama

Ve sonuncu hadis-i şerifi okumak istiyorum; bu okuduğum hadis-i şerifle sözümü tamamlamak istiyorum. Peygamber Efendimiz SAS Ahmed ibn-i Hanbel, Beyhakî ve diğer kaynakların rivayet ettiğine göre buyurmuş ki:⁶

مَا أَطْعَمْتَ زَوْجَتَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ وَمَا أَطْعَمْتَ
وَلَدَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ وَمَا أَطْعَمْتَ خَادِمَكَ فَهُوَ
لَكَ صَدَقَةٌ وَمَا أَطْعَمْتَ نَفْسَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ
(حم. حب. حل. ق. عن مقدم بن معدى كرب)

⁶ Ahmed ibn-i Hanbel, *Müsned*, c.IV, s.131, no:17218; Buhârî, *Edebü'l- Müfred*, c.I, s.42, no:82; Taberânî, *Mu'cemü'l-Kebîr*, c.XX, s.268, no:634; Neseî, *Sünenü'l-Kübrâ*, c.V, s.376, no:9185; Ebû Nuaym, *Hilyetü'l-Evliyâ*, c.IX, s.309; *Müsnedü'ş-Şâmiyyîn*, c.II, s.169, no:1124; İbn-i Ebi'd-Dünyâ, *İyâl*, c.I, s.151, no:16; İbn-i Asâkir, *Târih-i Dimaşk*, c.XVI, s.190; Mikdâm ibn-i Ma'dî Kerb RA'dan.

Mecmau'z-Zevâid, c.III, s.300, no:4660; *Kenzü'l-Ummal*, c.VI, s.641, no:16321.

RE 371/4 (*Mâ et'amte zevceteke fehüve leke sadakatün, ve mâ et'amte veledеke fehüve leke sadakatün, ve mâ et'amte hâdimeke fehüve leke sadakatün, ve mâ et'amte nefseke fehüve leke sadakatün.*)

Dört cümleden ibaret bir hadis-i şerif. Mânâ-yı şerifi şöyle:

(*Mâ et'amte zevceteke fehüve leke sadakatün*)
“Zevcene yedirdiğın senin için sadakadır.”
Yâni, meyva mı yedirdin, et mi yedirdin, tatlı mı yedirdin, ekmek mi yedirdin, her neyse... Ona it'âm ettiğın, taâm olarak verdiğın, yemek olarak verdiğın şey zevcene senin sadakandır. Yâni aile reisi için ne kadar büyük bir şeref!

Nasıl mutlu oluruz bayramda veyahut kandilde, cumada... Zaten cuma günü sadaka vermek çok sevap... Böyle bir liyâkatli olduğuna inandığımız, gerçekten fakir olduğuna inandığımız bir kimse, bir komşu, akrabadan birisi çok fakir... Biz de ona çıkartıp bir yardım yapmışsak, ne kadar huzur duyarız. Ne kadar memnun oluruz. O verdiğimiz sadaka bizi ne kadar rahatlatır. “Oh, el- hamdü lillâh!” deriz, ne kadar rahatlarız. Sadaka verdiğimizden dolayı ne kadar huzur duyarız.

Tabii, her zaman böyle tam isabetli sadaka vermek kolay olmuyor. Çünkü bu işi meslek edinmişler çıkıyor karşınıza, her türlü tedbiri almışlar, seni acındırmak, kandırmak için yalan... Senin paranı alıyor. Halbuki senden daha zengin, belki kaç tane apartmanı var.

Bunlar hep çıkıyor ortaya zaman zaman. Kandırıyor. Sahte fakir, sahte dilenci, gerçekte alâkası yok durumunun. Kandırıyor milleti ve çok büyük paralar topluyor.

Yâni, verdiğin sadaka yerine mi gidiyor, gitmiyor mu? Tereddüt ediyor insan. Ama bu hadis-i şerifte Peygamber SAS Efendimiz çok güzel bir şey bildiriyor bize:

“—Zevcene verdiğin, senin sadakandır.” buyuruyor.

Zevcesi, işte tamam; bunda hiçbir tereddüt edilecek nokta yok. Evlenmiş, evinde hanımı, hayat arkadaşı, refîka-yı hayatı, eşi. Ona bir şey getirip verdiği zaman, yedirdiği zaman, içirdiği zaman bu onun için sadaka oluyor.

Hatta it'am etmek, yemek yedirmek, içirmek mânâsına filân ama bunun mânâsının altına giydirmek, barındırmak, masrafların her çeşidini yapmak, yâni infak etmek de girer. Yâni hanımı için yaptığı bütün masraflar, yeme içme dahil, barındırma, hayatını sürdürmesi için gerekli yapılan bütün infak, nafaka, neyse... Bu sadaka oluyor. Ne kadar güzel! İslâm'da aile nasıl teşvik ediliyor. Aile yuvası kurulduğu zaman kuran ne kadar sevaplar kazanıyor. Daima kazancı sadaka oluyor; çünkü eve harcıyor.

Burada tabii, hatırıma geldi, bazı hanımlar gelip bana şikâyet ederlerdi: “Bizim efendinin eli çok sıkı, hiç bir şey almaz, bizi çok daraltır.” filân diye. Tabii cimrilik zaten iyi bir huy değil

de, böyle kimseler de inşâallah bu hadis-i şerifi duyunca hanımlarına, çocuklarına verdikleri şeylerin de sadaka olduğunu bilince, biraz rahatlarlar her halde...

İkinci cümlesi:

وَمَا أَطْعَمْتَ وَلَدَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ

(*Ve mâ et'amte veledike, fehüve leke sadakatün*) “Çocuğuna verdiğin de senin için sadakadır.” buyuruyor. Demek ki, ne kadar güzel bir durum! Bizim çoluk çocuğa verdiğimiz, aldığımız yiyeceklerin, giyeceklerin hepsi sadakamız oluyor, aile reisi olarak. Bu da çok güzel!

وَمَا أَطْعَمْتَ خَادِمَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ

(*Ve mâ et'amte hâdimeke, fehüve leke sadakatün*) “Hizmetçine verdiğin de senin için sadakadır.” Tabii hizmetçi aslında senin hizmetini görüyor. Binâen aleyh, onun hakkı gibi oluyor. Fakat İslâm'da hizmetçine verdiğin de sadaka oluyor.

Tabii buradaki hizmetçiden anlaşılan, *hâdimeke* sözünden anlaşılan, bizim şimdi Yirminci Yüzyıl'da birisini parayla tutup da; “Gel bakalım, şurayı sil, süpür, temizle!” dediğimiz gibi değil de; yanında kalan, dâimî aynı çatı altında yaşayan köleler gibi, kendisine hizmet eden kimseler kasedilmiş gibi oluyor Ama öyle de olsa, böyle de olsa, netice itibariyle hizmet eden kimseye de yapılan ikramlar, yedirmeler, içirmeler; o da sadaka oluyor.

Tamam, bunların hepsi çok çok güzel! Ama en sonuncudan çok hoşlanacaksınız tahmin ediyorum:

وَمَا أَطْعَمْتَ نَفْسَكَ فَهُوَ لَكَ صَدَقَةٌ

(*Ve mâ et'amte nefseke, fehüve leke sadakatün*)
“Kendi nefesine yedirdiğin, kendine yedirdiğin de senin için sadakadır.” diyor Peygamber SAS Efendimiz Hazretleri. Allah şefaatine erdirsin... İslâm ne kadar güzel! Bakın, insan çalışıyor, kazancıyla kendisi simit yese, tatlı yese, baklava, börek, elma yese; o da sadaka oluyor.

Muhterem kardeşlerim, sevgili dinleyiciler, tabii sadakanın sadaka sayılması için bir temel şart var, onu başından söylememiz lâzımdı. Ama sonunda vurgulamak da yine aynı sonucu sağlayacak: Sadakanın helâlden olması lâzım!

“—Bir insan Köroğlu menkabelerinde olduğu gibi, zengini soyup da fakire verse hayır olur mu?”

Olmaz! Haramdan hayır olmaz. Haram ile bir şey kazanılmışsa, günah ile kazanılmışsa, ister cami yapsın, ister minare yapsın, ister fakir doyursun, ister şu işi, ister bu işi yapsın; haramdan kazanılan kazançtan sadakayı, hayrı Allah kabul etmiyor. Onun kıymeti yok... Helâl olması lâzım!

Cenâb-ı Hak cümlemize, cümlenize, bütün aile reislerine helâl kazanmayı nasib etsin... Helâl yoldan, tertemiz, alını açık, kimseyi

sömürmeden, aldatmadan, kandırmadan, yanıltmadan, kimsenin hakkını yemeden, eve temiz, helâl para getirmeyi nasib etsin...

Evlâtlarımızı, aile fertlerimizi helâl paralarla doyuralım, kendimiz helâl lokma yiyelim! Çünkü haram lokma yiyen insanın, kırk gün ibadeti kabul olmuyor. En büyük tehlikelerden birisi haram yemektir. İşte Türkiye’de unutulmuş manevî değerlerden birisi de bu. Helâl lokmanın kıymeti, elinin emeğinin kıymeti...

Burada yine bir hadis-i şerif vardı:

“—Kişi, elinin emeğini yemekten daha hayırlı bir yemek yememiştir. Hattâ bir devlet başkanı olduğu halde, bir peygamber olduğu halde, Dâvûd AS da kendi zırh imâl ederdi, demircilik yapardı. Elinin emeğiyle kazandığını yedi.” diyor Peygamber Efendimiz.

Yâni devletin büyüğü, her şey emrinde ama, elinin emeğini yedi diye bir misâl olarak onu veriyor.

Allah kazandıklarımızı temiz kazanç eylesin... Güzel huylarımızı korumak nasib etsin... Kaybettiğimiz güzel huylarımızı da tekrar bize kazandırsın... O millî asâletimizi zedeleyen, bir mikrop gibi bünyeye girip de millî bünyeyi çürüten, her türlü kötü huylardan bizleri şifâyâb eylesin... Milletimizi şifâyâb eylesin...

Rüşvet, hırsızlık, gasb, aldatma, hile kalksın... Allah-u Teâlâ Hazretleri hepimize tekrar

tertemiz bir yaşam nasib etsin... Tertemiz kazançlar nasib etsin... Cumanız mübârek olsun... Allah cennetiyle, cemâliyle cümlelerinizi müşerref eylesin, aziz ve sevgili Ak-Televizyon izleyicileri ve Ak-Radyo dinleyicileri!..

Es-selâmü aleyküm ve rahmetu'llâhi ve berekâtühû!..

Prof. Dr. Mahmud Es'ad COŞAN

04. 1999 - Mekke

[Bütün CUMA SOHBETLERİ'ne PDF olarak ulaşmak için tıklayınız.](#)

